

Rahela Demšar | Gimnazija Želimlje, gimnazijski program, 1. in 2. letnik

Mentor | **David Križman**

Pesem poustvarjajo bralci. In pesem vas vedno potihem vpraša: »Kdo ste?«

Ali poznate občutek, ko odpreš platnico nove knjige, ko papir zaječi, ko se oči lačne zapodijo med vrstice? Pa še sam ne veš, zakaj. Ne veš niti kaj iščeš niti kaj bereš. In se ti oči začnejo zapirati, ker se ne pustiš ustaviti in najti v pesmi tistega, kar te sprašuje: »Kdo si?«

Veronika v nagovoru bralcem pove podobne stvari kot v zbirki. Za začetek me je presenetila njena svetovljanskost. Kako s ponosom citira druge umetnike. Kako ceni umetnost. Ne le svojo, temveč vsakršno. To me je sprva v pesmih motilo, češ, zakaj pa nima svojih idej, sedaj pa vidim, da ima smisel. Kljub temu pa svet in družbo predstavlja kot nekaj slabega, kar zatira posameznika in to, da bi našel svoj pravi jaz.

Kot pravi v pesmi: »... vse, kar vem, se umakne temu, kar vidimo.«

V nagovoru pa jo zmoti to, da bo sedaj njena zbirka postala nekaj, s čimer se bodo vsi mladi poizkusili dokazati, da so boljši od drugih, samo zaradi pritiska tekmovanja. In to, kar se me vedno znova dotakne v pesmih, soočanje s tabu temi, kot so: smrt, neskončnost, majhnost vsakega izmed nas.

Tudi tega v nagovoru ni izpustila. Še enkrat poudari, da je poezija tudi zato, da z njo pogledamo v najgostejšo temo. Večkrat se mi zazdi, da je zajeten kos tega, da najdeš samega sebe, to, kar si misliš o temi. Pesnica si na vsak način želi, da bi začeli izhajati iz sebe. Zato tako v nagovoru kot v pesmih vedno potihem vzpodbuja k iskanju samega sebe. Vendar se Veronikine pesmi v nečem razlikujejo od nagovora.

V pesmih aplicira to tematiko na druge kraje, situacije, predmete, čase. V pesmih pa je zelo direktno in neposredno, saj to pove naravnost v obraz in ne skriva vsega v prispodobah. Poleg tega pa v nagovor bolj nagovarja nas, bralce, z optimizmom, nam vliva pogum. Nas bodri. Medtem ko v pesniški zbirki večkrat občutiš obup, da se ne da ničesar več rešiti. Da je bolj družbenokritična.

Slogovno se to kaže v pesmih tako, da prekinja svoje misli sredi verza. S tem upočasnjuje ritem ter stopnjuje napetost,

melanholičnost in oddaljenost misli. Na nek način je to potrebno, saj je gostota polnopomenskih, težkih besed, že kar baročna, vendar nikakor ne *zastranjujoča*. Tako pesnica doseže, da se ustaviš ob vsaki besedi, saj ima čisto vsaka svojo težo. In poleg vsega tega pesnica uporabi zvrhan koš metafor. Vendar ne samo metafor, temveč metaforo v metafori metafore.

Večkrat se mi je zgodilo kot v pesmi Nostos, da sem ves dan razmišljala, kaj mi to sploh pomeni, in zamudila avtobus. Tako pesnica doseže, da popolnoma vsak bralec poustvarja njeno besedilo, kot pravi naslov. Nagovor pa je kot rahla protiutež. Je povezana celota, ki te kot čolniček po reki nežno odpelje od začetka do konca. Vmes doda še stavka v oklepajih, ki včasih razložijo stavek, včasih pa prisilijo, da se ustaviš in vprašaš, če si to res prav razumel. Čemur pa se pesnica ni mogla upreti, so prispodobne, ravno tako nas je popeljala v svet domišljije in lastne interpretacije.

Njeno sporočilo v nagovoru sem razumela tako, da želi, da ostanemo zvesti sami sebi, da smo pristni.

Spodbuja nas, da naj se od porazov učimo in se jih ne ustrašimo. Ravno zato piše pesmi, da bi nam pri tem pomagala in izrazi svoj strah, da bo tekmovanje doseglo ravno obratno. Nagovor mi kar naprej odzvanja v mislih, s prispodobami mi je tako približala svoje sporočilo.

Ob stavku: »Poezija in tekmovanje, to dvoje se mi je vedno zdelo kot voda in olje.« mi pred očmi stoji kozarec z vodo in oljem, v katerem sta ločena s tanko oz. jasno črto.

V tej prispodobni pesnica naroča, da to dvoje ni združljivo, vendar se v neki točki še vedno stika in tvega, da bo eno uničilo drugo.

To mejo najprej opisuje kot: »Meja med stremljenjem k doseganju odličnosti in posebno željo po uspehu ni vedno jasna in zunanji pritiski pogosto preoblikujejo hotenja posameznika.«

Pa smo spet pri vodi in olju. Kaj je edini način, da se voda in olje v kozarcu zmešata? To, da »zunanji pritisk« – po do-

mače žlica – to zmeša. Zunanji pritisk si predstavljam kot pretirano ambiciozne starše ali željo po pohvali. Čeprav bi v resnici moral biti razlog razvijanje znanja in širjenje obzorij, čeprav je to resničen kliše.

Vsak uspeh bi moral biti trenutek, ko ugotoviš, da si v resnici dober, da imaš to rad – in ne kot pravi Veronika: »... da je uspeh najpomembnejša stvar pod soncem, da je najpomembnejše zmagovati (in imeti čim več), ne pa to, kdo si. S to retoričnostjo pokaže obup med ljudmi, ki so nehali slediti sami sebi in začeli iskati to, kar lahko ponudijo družbi. Ona si iskanje predstavlja kot: »Umetnost in življenje – da sam izkusiš stvari, si jih poizkusiš razložiti in ne slediš množici kot ovca v čredi.«

»Tu je, da nas spomni, da niste vaš šolski uspeh, priljubljenost, bodoči poklic, temveč tudi osebnost.«

Naj nas ne bo strah pasti, da nihče ni popoln. Poezija bo razžarila tiste besed, ki so resnične, iskrene.

Ne tistih puhlih, ki vam toliko obljublajo, pa ne prinesejo ničesar.

»In da bi v življenju vedno znali najti poezijo, in v njej prostor za pristno.« Pristno. Ne umetne Potemkinove vasi, ki jo postavljamo kot masko o popolnem Jaz med družbo in sebe.

Nagovor mi je bil bližji kot poezija, saj mi je bilo zaradi življenjskih izkušenj težko prebirati vrstice, in sem morala najti sebe, če sem želela dobro razumeti, kaj mi pesnica sploh sporoča, da to ni kritika mene, temveč družbe in kako ji jaz lahko pomagam postati boljša. Sprva sem jo doživljala tako turobno in melanholično. Bolj proti koncu pa kot pomoč vsem, ki še premorejo kaj dobrega.

Ko sem zaključila prvi letnik srednje šole, sem bila prepričana, da vem, kdo sem, kaj hočem postati, koliko otrok hočem. Da vem, kdo sem. Potem pa je cela kitica obrnila nebo nad glavo. Zame se je začelo potovanje do Itake, svobode in šepetov v sanjah. »Kdo si?«

Zašumel je zadnji list, ki sem ga obrnila v knjigi. Zaječala je platnica, ko sem jo zaprla. V meni so odzvanjali verzi, kot ključ so čakali na okenski polici ali pred predpražnikom vrtnih vrat, da sem si odprla, ko sem se vrnila, končno našla svoj dom, svojo Itako. In da je morda čas: »Da poletita ptici?«

Zala Špoljar Slivnik | Šolski center Ravne na Koroškem, Gimnazija, gimnazijski program, 1. in 2. letnik

Mentorica | **Natalija Naama Isak**

Pesem poustvarjajo bralci. In pesem vas vedno potihem vpraša: »Kdo ste?«

Pesem je vzporeden svet. Je morje, ki vedno valovi pod površjem in ki zmeraj išče luknje, da bi lahko privrela na dan. Je prostor, je čar. Je velika mreža, ki vedno znova čaka, da jo najdemo. Išče nas in mi iščemo njo. Ko poezijo resnično najdemo, se zdijo luknje sveta malenkost bolj polne.

Poezijo iščemo vsi. Morda nam jo uspe srečati, morda pa tudi ne. Na izjemen način je to uspelo pesnici Veroniki Dintinjana, ki nas skozi svoje pesmi zbirke V suhem doku popelje na potovanje po morju, globoko v celino in spet nazaj. Zbirka obravnava mnogo sodobnih in pomembnih tem, ob katerih se bralec kar mora ustaviti in razmisliti.

Glavna tema celotne zbirke je zame sprejemanje sebe in druženje s sabo, celjenje ran.

To avtorica izpostavi kot bistvo poezije in to je tudi glavno sporočilo njenega nagovora udeležencem tekmovanja. Poezija je na svetu za vsakega človeka, da je ob njem v vsakem trenutku, da ga sprejme in tolaži. Poezija je resnica. To je rdeča nit celotnega nagovora, v katerem pesnica poveže tekmovanje in poezijo, dve stvari, za kateri tudi sama mislim, da nista najboljši prijatelji.

Tekmovanje teži k uspehu in se neuspeha sramuje. Poezija sprejme neuspeh kot neizogiben. Avtorica pravi, da njena